

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

J.J.G. Dalhuijsen

BEL/REE

Telefoonnummer +31235144712

dalhuijsenj@noord-holland.nl

1 | 5

Verzenddatum

25 MEI 2022

Kenmerk

1843072/1843076

Uw kenmerk

**Betreft: aantredende beheerfase van het Participatiefonds
Duurzame Economie Noord-Holland B.V.**

Geachte leden,

Hierbij verzoeken wij u deze brief ter bespreking op de B-agenda van de commissie Economie, Financiën en Bestuur van 20 juni 2022 te plaatsen.

Wat is de reden?

Wij willen u consulteren over het voornemen om over te gaan tot de beheerfase en uitfasering van het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland.

Wat vragen wij aan de commissie?

Kennis te nemen van het voorgenomen besluit en wensen of bedenkingen kenbaar te maken.

Om welk GS-besluit gaat het?

Wij hebben op 24 mei besloten om het voornemen uit te spreken om, wanneer PDENH is uitgeïnvesteed en het contract met het huidige fondsmanagement afloopt, over te gaan tot de beheerfase en uitfasering van het fonds.

Op welk beleidskader is dit voorstel gebaseerd?

Het stimuleren van duurzame innovatie, onder meer door investeringen van PDENH is opgenomen in de Uitvoeringsagenda Economie 2021-2023.

Is dit voorstel eerder behandeld in een commissie of in PS?

Nee.

Wat zijn de effecten van het voorstel?

Direct effect van het voorstel is dat in de beheerfase van het fonds geen nieuwe investeringen meer worden aangegaan vanuit eventueel terugvloeiende middelen. Deze middelen vloeien terug naar de provincie. Het fondsmanagement zal naar verwachting minder arbeids- en kostenintensief worden.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

De effecten voor de doelstelling van PDENH (verduurzaming economie) en de doelgroep van PDENH (ondernemers) zullen naar onze inschatting zowel op korte als lange termijn beperkt zijn. Dit heeft te maken met de veranderende opgave voor verduurzaming van de economie en het veranderende financieringslandschap. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting aan het einde van de brief.

Wat zijn de financiële aspecten/risico's?

Met de aanvang van de beheerfase van het fonds zullen de financiële fondsbeheerkosten afnemen. Mogelijk verandert ook het risicoprofiel enigszins, omdat geen nieuwe investeringen aangegaan worden en daarmee de risico's iets afnemen.

Met wie is dit (extern) afgestemd?

In de eerste plaats met de huidige fondsbeheerder van PDENH, daarnaast met andere publieke investeringsfondsen in de provincie. Over de juridische aspecten is afgestemd met de huisadvocaat.

Heeft (burger)participatie plaatsgevonden? Op welke manier?

Nee.

Wanneer en hoe is/wordt over dit besluit gecommuniceerd?

Er heeft geen actieve communicatie over dit besluit plaatsgevonden buiten deze brief. Uiteraard hebben gesprekken plaatsgevonden met het huidige fondsmanagement van PDENH. Deze zullen de komende tijd worden voortgezet. Na definitieve besluitvorming door GS zal een persbericht en aandacht op de kanalen van de provincie volgen.

Vindt er een evaluatie van dit besluit plaats?

Dit is niet voorzien.

Is er een link met Europa?

Nee.

Nadere toelichting

In 2014 is het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland B.V. (PDENH) actief geworden met als doel om risicokapitaal te verstrekken aan duurzame projecten en bedrijven in de regio. Het fonds beoogt het financieringsgat op de kapitaalmarkt voor dit type bedrijven en projecten te dichten en een duurzame en innovatieve economie te stimuleren. Hierbij stuurt het fonds op maatschappelijk en economisch rendement (denk hierbij aan CO2 reductie, werkgelegenheid en innovaties) en voldoende financieel rendement om zichzelf grotendeels in stand te houden.

Het fonds is destijds opgericht als hét centrale provinciale investeringsfonds voor de duurzame economie. Het uitgangspunt was dat het fonds zichzelf grotendeels in stand zou houden met de terugverdiensden van investeringen uit het fondsvermogen van € 85 miljoen. De filosofie waaronder het fonds opereert is dat deze niet marktverstoring werkt, maar zich juist voegt naar de omstandigheden van het regionale financieringslandschap. In deze brief gaan we verder in op deze marktomstandigheden en wat dit betekent voor het fonds.

Fondsprestaties

Aan de start van 2022 heeft PDENH 27 bedrijven en projecten in portefeuille (exclusief 7 desinvesteringen) en is in totaal ca. 56 miljoen euro geïnvesteerd in innovatieve en duurzame projecten in de regio.

Hiermee was per eind 2021 ruim 338 kiloton aan CO2 gereduceerd door portfoliobedrijven. Daarnaast hadden deze bedrijven 387 FTE in dienst en hebben de investeringen van PDENH meer dan €100 miljoen aan co-investeringen uitgelokt. Het fonds ligt op schema om de gewenste maatschappelijke impact te creëren. De echte balans van de maatschappelijke, economische en financiële effecten van PDENH valt echter pas op te maken tot een jaar of 10 na de investeringsfase van het fonds. Veel van de bedrijven waar PDENH in investeert zitten immers in de opstart- of opschaaftase bij aanvang van investering en zullen dus met de jaren meer impact realiseren.

Een overzicht van de portfoliobedrijven van PDENH kunt u vinden op: www.pdenh.nl

Toekomst van het fonds

Momenteel bevindt het fonds zich in de investeringsfase. Dat betekent dat de oorspronkelijke 85 miljoen euro aan fondsvermogen wordt geïnvesteerd in verschillende bedrijven en projecten. Met ca. 56 miljoen euro aan geïnvesteerd kapitaal resteert nog zo'n 29 miljoen euro.

Na een investering in een bedrijf of project helpt het fonds om te groeien, opschalen en vervolfinanciering aan te trekken met als doel dat de verstrekte lening wordt terugbetaald (gemiddeld over 5 tot 10 jaar) of om een bedrijf waar het fonds aandelenkapitaal aan heeft verstrekt te begeleiden tot aan exit/verkoop (gemiddeld 5 tot 7 jaar). Vervolginvesteringen hebben een stimulerend effect op de groei van portfoliobedrijven en bij het aantrekken van vervolfinanciers. Daarom houdt PDENH een deel van het fondsvermogen beschikbaar (circa € 15-20 miljoen) voor vervolginvesteringen in portfoliobedrijven. Volgens projecties van het fondsmanagement betekent dit dat het fonds omstreeks 2023 - 2024 uit de 'investeringsfase' met het oorspronkelijke fondsvermogen geraakt. Mits er geen nieuwe investeringen meer worden aangegaan door PDENH vanuit terugvloeiende middelen, betekent dit dat de 'beheerfase' van het fonds aanbreekt. In deze fase doet het fonds uitsluitend nog vervolginvesteringen in portfoliobedrijven om deze te helpen groeien en te begeleiden tot aan exit of aflossing van de lening.

Revolverendheid van het fonds

Het principe van een revolverend investeringsfonds is dat deze met behulp van terugvloeiende middelen uit terugbetaalde leningen en de verkoop van aangegane participaties nieuwe investeringen kan doen. Over de revolverendheid van PDENH is bij oprichting als ambitie in het kader stellende businessplan geschreven dat het fonds zichzelf grotendeels in stand moest houden vanuit (fonds)rendement. 'Grotendeels' omdat bij aanvang van het fonds duidelijk was dat het behalen van financieel rendement op gespannen voet stond met het steunen van risicovolle maar maatschappelijk en economisch belangrijke projecten en bedrijven. 'Zichzelf in stand houdend' heeft in deze context betrekking op het voldoen aan de financiële kosten die komen kijken bij de uitvoering van het fondsbeheer. Het was niet het streven om het fonds voor onbepaalde tijd te laten revolveren/(her)investeren en zichzelf in stand te houden. Het uitgangspunt was om het fondsvermogen één keer uit te zetten.

Zo wordt in het kader stellende businessplan uit 2013 gesteld dat het primaire uitgangspunt is dat rendementen die voortkomen uit de activiteiten van PDENH B.V. uitgekeerd worden aan de aandeelhouder.

De aandeelhouder bepaalt jaarlijks of PDENH B.V. dividend uitkeert of herinvesteert in duurzame (energie)activiteiten.

Het businessplan vindt u in de oorspronkelijke statenvoordracht op de website van Noord-Holland ([link](#)).

Op het punt van de aflopende investeringsfase van PDENH en de revolverendheid van het fonds hebben wij ons beraden.

Veranderde omstandigheden in het regionale financieringslandschap

De context waarbinnen PDENH opereert is in de 8 jaar sinds oprichting aanzienlijk veranderd. De maatschappelijke opgaven hebben zich ontwikkeld en daarmee ook de financieringsbehoeften. Belangrijke aandachtsgebieden van PDENH bij oprichting, zoals zon- en windparken, worden inmiddels goed door de markt opgepakt en ook de investeringsopgaven hebben zich ontwikkeld richting bijvoorbeeld infrastructurele opgaven voor de energie- en warmtetransitie of de circulaire economie. Langzaam maar zeker heeft ook een omslag plaatsgevonden in het denken over investeringen in duurzaamheid.

De noodzaak voor investeringskapitaal op het gebied van de maatschappelijke transitieopgaven is significant gebleven. Hierom, en mede in reactie op de coronacrisis, is de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij InWest opgericht. Met de komst van het transitie- en MKB-fonds van de ROM is PDENH niet langer het enige provinciale investeringsfonds voor de duurzame economie in de regio. Nieuwe investeringen in duurzame bedrijven en projecten kunnen namelijk ook door de ROM worden gedaan. Dit maakt PDENH niet op slag overbodig. Sterker, in de aanloopfase van de ROM fondsen is het prettig om een gevestigde partner te hebben met een uitgebreid netwerk, expertise en een goede staat van dienst.

De vraag is echter hoe lang deze fondsen naast elkaar moeten opereren. Vanuit het oogpunt van overzicht en transparantie richting de ondernemer is het wenselijk om één centrale loketfunctie bij de ROM te organiseren. Ook vanuit kosten oogpunt is het inefficiënt om verschillende loketten en investeringsfondsen naast elkaar te laten bestaan.

Voorgenomen GS-besluit

Wij zijn tot de conclusie gekomen dat het voor PDENH bij afronding van de investeringsfase niet langer nodig is om nieuwe investeringen aan te gaan en zal daarmee de beheerfase van het fonds inluiden. Hoogstens doet PDENH in deze beheerfase nog investeringen in eigen portfolio-bedrijven om deze tot aan exit te begeleiden; een periode waar gemiddeld 5 tot 10 jaar voor staat.

De voornaamste redenen voor dit voorgenomen besluit:

- PDENH is niet opgericht met de intentie om voor onbepaalde tijd te revolveren. Het fonds moest haar middelen 1x uit zetten en zichzelf qua kosten grotendeels in stand kunnen houden vanuit (fonds)rendement.
- De opgave waar PDENH zich op richt (verduurzaming economie) is in de afgelopen jaren veranderd, mede onder invloed van het Klimaatakkoord en de daarbij behorende versnelling. De markt is op een aantal terreinen van energietransitie en circulaire economie

meer volwassen, wat betekent dat de behoefte aan publieke investeringen is veranderd en bijvoorbeeld meer is verschoven naar grootschaligere infrastructurele projecten.

- In het verlengde daarvan is ook het financieringslandschap sterk veranderd. Reguliere kapitaalverstrekkers (banken, pensioenfondsen) richten zich meer en meer op verduurzaming en er zijn ook andere private en publieke fondsen ontstaan die zich hierop richten. Belangrijk hierbij zijn met name de komst van Invest NL (nationaal) en de ROM InWest (provinciaal). Het afronden van de investeringsfase van PDENH loopt gelijk op met het starten van de investeringsfase van het ROM transitie- en MKB-fonds. Vanuit het oogpunt van overzicht en kostenefficiëntie is het wenselijk om niet meerdere provinciale fondsen met een tot op zekere hoogte soortgelijke scope en financieringsinstrumentarium naast elkaar te laten bestaan.
- In dezelfde periode als de voorziene afronding van de investeringsfase loopt de beheerovereenkomst met de huidige fondsmanager af (Q1 2024). Dit betekent dat vanaf dat moment de fondsorganisatie optimaal kan worden ingericht op de aanbrekende beheerfase.

Mocht een klein deel van het initiële fondsvermogen bij het aflopen van de beheerovereenkomst met de huidige fondsmanager resteren, dan zal tegen deze tijd worden afgewogen of het investeren van deze middelen opweegt tegen de operationele kosten van het aangaan van deze investering(en). Naar ons oordeel is het niet wenselijk, vanuit oogpunt van kostenefficiëntie, om een volwaardige investeringsorganisatie op te tuigen voor een gering aantal investeringen die in relatief korte tijd zullen worden gedaan.

Met het aanbreken van de beheerfase van PDENH zal het bij oprichting voorziene investeringskapitaal van €85 miljoen met succes zijn geïnvesteerd. De aandacht zal vanaf dat moment uitgaan naar het verwezenlijken en het verder doen groeien van de impact van gedane investeringen door PDENH. Naar het fonds terugvloeiende middelen zullen worden teruggestort naar de provincie, welke deze in een later stadium nog kan inzetten voor stimulering van het innovatie- en ondernemerschapsklimaat.

Wat is de vervolgprocedure?

Op basis van de consultatie van PS zullen wij een definitief besluit nemen over de toekomst van PDENH en de inrichting van het fonds vanaf 2024. Hierover zullen wij u te zijner tijd informeren.

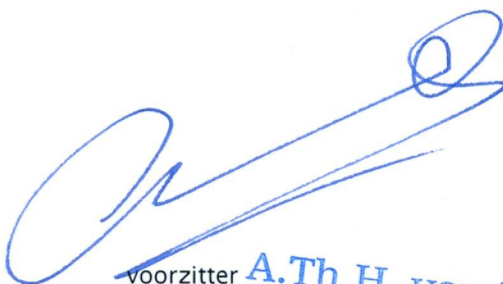
Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk